

zaaknummer 2013-W1111

12 augustus 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. R.J.M.M. de Bont,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven (onder meer) priester in het bisdom Roermond.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 januari 2014. Op 21 maart 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het bisdom Roermond.

Op 8 juli 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit proces-verbaal te noemen leden.

Klager is met zijn echtgenote verschenen. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. R.J.M.M. de Bont.

Namens het bisdom zijn verschenen [naam], vicaris-generaal van het bisdom Roermond, en [naam], hoofd juridische zaken van het bisdom Roermond.

2. De klacht

- 2.1. Tijdens zijn studie in 1959 /1960 aan de MULO te [plaats] waren de punten van klager voor de wiskundige vakken blijkbaar niet zo goed en dit is waarschijnlijk ter sprake gekomen bij het eerste bezoek van aangeklaagde aan zijn ouders. Aangeklaagde heeft toen aangeboden om klager bijles te geven in de wiskundevakken, en zijn ouders hebben dit graag aangenomen. De eerste keer heeft aangeklaagde tijdens de bijles tegen klager verteld dat zijn niet zo goed zijn in wiskundige vakken te maken had met een klein duiveltje in hem als gevolg van niet zo braaf en liefdevol te zijn. Meer bidden en meer naastenliefde zou klager zeker hierin kunnen helpen.

De volgende keer vroeg aangeklaagde aan klager wat klager had gedaan om meer naastenliefde te geven. Hier moest klager het antwoord op schuldig blijven. Aangeklaagde zei dat mensen een fijn gevoel krijgen door anderen te strelen en dat dit een goede vorm van naastenliefde is, waardoor het duiveltje zich minder prettig voelt bij jezelf. Aangeklaagde deed voor wat hij bedoelde en streek klager eerst over de bovenkant van zijn dijen en wat later over de binnenkant van zijn dijen. Klager had een korte broek aan omdat hij de schoolkleren altijd direct na schooltijd moest uittrekken van zijn moeder. Het was toen dat klager de hand van aangeklaagde heel erg opviel, waaraan enkele vingers ontbraken die als korte stompen de hand kort en dik deed lijken. Aangeklaagde vroeg of klager dit prettig vond en met enige angst gaf klager dit toe. Aangeklaagde vroeg klager toen om bij hem hetzelfde te doen, eerst over de stof van de pij maar even later trok hij de pij omhoog en moest klager zijn dijbenen, vooral rustig, overal strelen. Aangeklaagde liet blijken dat hij dit prettig vond en moedigde klager aan om dit te doen want dit was wat hij bedoelde met naastenliefde geven. Aangeklaagde zei klager om dit bij zichzelf te oefenen in de komende week. Dit strelen heeft zich weer herhaald tijdens een volgende bijles op dezelfde wijze alleen langer en intensiever, door ook de penisstreek bij de strelingen te betrekken. Soms ging aangeklaagde met de les door tijdens deze handelingen waarbij hij meerdere keren stopte met praten en zijn ogen sloot. Hij zei dan dat zijn naastenliefde steeds beter werd.

Toen aangeklaagde en klager een tijdje bezig waren nam aangeklaagde de hand van klager en legde deze op de dijen van aangeklaagde zodat klager moest beginnen met strelen. Deze keer verzocht aangeklaagde hem na enige tijd strelen van zijn dijen om de gulp van zijn korte broek open te maken en de penis van aangeklaagde eruit te halen en te strelen. Aangeklaagde leerde klager hoe dat het fijnst moest. Eerst langzaam met twee vingers de huid op en neer bewegen en daarna sneller. Dit deed aangeklaagde met de hand met alle vingers en met de andere met stompen streelde hij de dijen van klager. Aangeklaagde tilde zijn pij op en klager zag dat hij geen onderbroek aan had en hij zei dat klager hetzelfde bij hem moest doen zoals hij hem had voorgedaan. De penis van aangeklaagde was helemaal stijf en klager durfde zijn hand er niet op te leggen. Aangeklaagde nam de hand van klager en bracht deze naar zijn penis en begon die hand op en neer te bewegen. Na enige tijd moest klager het alleen doen en deed hij nog hetzelfde bij klager. Even later haalde aangeklaagde een zakdoek tevoorschijn en hij maande klager om door te gaan totdat plotseling de penis schoksgewijs begon te spuiten. Hij ving dit in de zakdoek op welke hij daarna opborg. Voor klager was dit een totaal nieuwe ervaring waarbij aangeklaagde zei dat dit de beste vorm van naastenliefde was. Klager voelde zich helemaal niet op zijn gemak en een zekere angst en onbehaaglijk gevoel maakte zich meester van zijn gemoedstoestand.

Na de zomervakantie vroeg de moeder van klager aan aangeklaagde om klager in het nieuwe schooljaar ook op weg te helpen.

Het ritueel van strelen met ook weer de penis tevoorschijn halen en met de hand bewerken werd toen weer opnieuw uitgevoerd. Na enige tijd zei aangeklaagde dat zijn penis pijn deed door droog te zijn en dat klager dit kon verhelpen door met zijn mond deze van speeksel te voorzien. Deze vraag onthutste klager zo dat hij begon te huilen en zei dat hij dit zeker niet wilde doen en hij dit echt vies vond. Aangeklaagde drong niet verder aan, maar klager moest hem langzaam aftrekken zodat aangeklaagde geen pijn had. Nadat hij klaar was met weer de zakdoek scene heeft hij bij klager nog even met zijn penis gespeeld, maar toen hij merkte dat klager zeer afkerig was, hield hij op.

Hij zei vervolgens tegen klager dat hij hem geen bijles meer wilde geven omdat klager niet naar hem luisterde en dat klager nooit tegen iemand mocht vertellen wat er was gebeurd want dat hij anders een heel ongelukkig leven zou krijgen omdat de duivel dan volledig bezit van hem zou nemen. Hierna heeft klager het tegen zijn moeder verteld en is het misbruik gestopt.

Tijdens de zitting van de klachtencommissie heeft klager aangegeven dat het door hem beschreven seksueel misbruik vijf à zes keer heeft plaatsgevonden.

- 2.2. Klager voelde zich ten tijde van het gebeurde erg onveilig en onbeschermd. Hij voelde zich ongemakkelijk, onbehaaglijk, geschokt en angstig. Ook voelde hij zich onder druk staan: Zijn wens om zijn ouders in te lichten tegenover de zwijgplicht die aangeklaagde hem oplegde.
Door het doortastende optreden van zijn moeder heeft hij op het gebied van veiligheid en bescherming zijn evenwicht weer terug kunnen vinden; de schaamte, dat hem dit is overkomen, heeft hem echter zijn leven lang ten aanzien van dit onderwerp parten gespeeld. Hij voelt dat hij door het gebeurde introverter is geworden.
Ook merkt klager, dat zijn herinnering aan gebeurtenissen die plaats vonden na het misbruik in zijn geheugen op een vlakke/vagere manier onthouden werden; ook kon hij deze gebeurtenissen niet meer goed in een tijdslijn wegzetten.
- 2.3. Klager wil met zijn klacht het volgende bereiken: Hij wil een periode afsluiten, namelijk de periode, dat hij leefde met een groot geheim en het niet heeft durfde te delen met de mensen die hem het dierbaarst zijn. Ook wil hij met deze klacht de kerk inlichten; hij hoopt dat dit ook effect heeft voor anderen; namelijk dat de kerk met beleid zorgt dat dit voorkomen kan worden.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[Vicaris-generaal], heeft namens het bisdom Roermond de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Op de eerste plaats wil het bisdom beginnen met op te merken getroffen te zijn door de klacht van klager. Over deze aangeklaagde zijn meerdere klachten wegens seksueel misbruik ingediend. Deze zijn ook gegrond verklaard. Dat het niet bij die slachtoffers is gebleven, hetgeen op zichzelf al erg genoeg was, heeft ons opnieuw doordrongen van het gevaar dat deze geestelijke heeft gevormd voor de kinderen in zijn directe omgeving.

Voor wat het misbruik zelf betreft meent het bisdom zonder verdere omhaal van woorden geen vraagtekens te mogen plaatsen bij het relaas van klager. Het bisdom acht het door hem geschetst misbruik aannemelijk. Het dossier over deze aangeklaagde kent namelijk zoals al gezegd enkele door de klachtencommissie reeds vastgestelde kindermisbruiksituaties. Ook komt aangeklaagde voor in de informatie van de Commissie Deetman. Op basis daarvan en de informatie die het bisdom in samenhang met aangeklaagde beschikbaar heeft over diens pedoseksualiteit meent het bisdom niet anders te mogen concluderen dan dat het hier gestelde misbruik heeft plaatsgevonden. Ook overigens komt het relaas van klager op ons als authentiek en zeer herkenbaar over.

Het bisdom past het ook excuus aan te bieden voor het gedrag van deze priester. Dit is geen priester waardig en dient ten diepste veroordeeld te worden. Voor het op die wijze misbruik maken van het vertrouwen van kinderen is geen enkele rechtvaardiging te bedenken. Het is aan het kordate optreden van de moeder van klager te danken dat de gevolgen van dit misbruik voor hem persoonlijk beperkt zijn gebleven. Daarvoor mag men haar dankbaar zijn. Het bisdom hoopt dat klager met deze erkenning een periode kan afsluiten en voor ons rest de taak toekomstig misbruik van kinderen door kerkelijke werkers te voorkomen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift en tijdens de zitting van de Klachtencommissie is beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.
Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de zaken met zaaknummers 2010-T116 en 2010-T174 (1) waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd en de verklaringen van mevrouw [naam], de jongste zus van klager, en mevrouw [naam], echtgenote van klager, waaruit naar voren komt dat klager in het verleden - vóór 2010, het moment waarop seksueel misbruik in de R.- K. Kerk in de media kwam - al heeft verteld over het misbruik door aangeklaagde.
Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het bisdom Roermond de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 12 augustus 2014 door mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mevrouw drs. N.A.M. van Beelen en mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.